

धित *a.* 1 Placed, bestowed. -2 Satisfied, pleased.

धिक् *ind.* An interjection of censure, menace or displeasure ('fie', 'shame', 'out upon', 'what a pity' &c. usually with acc.); धिक् तां च ते च मदनं च इमां च मां च Bh. 2. 2; धिगिमां देहमृततामसारताम् R. 8. 50; धिक् तान् धिक् तान् धिगेतान् कथयति सततं कीर्तनस्थो मृदङ्गः; धिक् सानुजं कुरुपतिं धिगजातशत्रुम् Ve. 3. 11; sometimes with nom., voc. and gen. also; धिक् मूर्खं, धिगर्थाः कष्टसंश्रयाः Pt. 1; धिगस्तु हृदयस्यास्य &c. -**Comp.** -**दण्डः** reprimand, censure; बाग्दण्डं प्रथमं कुर्याद् धिग्दण्डं तदनन्तरम् Ms. 8. 129. -**पारुष्यम्** abuse, reproach, reviling. -**वादः** a reproachful speech, censure.

धिक्कृ 8 U. To despise, disregard, contemn, reproach.

धिक्कारः, -धिक्क्रिया Reproach, contempt, disregard.

धिक्कृत *a.* Censured, reproached. -**तम्** Reproach, censure, contempt.

धिक् 1 Ā. (धिक्ते) 1 To kindle. -2 To live. -3 To be harassed. -4 To be weary.

धिक्वणः A man of a mixed tribe (sprung from a Brāhmaṇa and a female of the Āyogava tribe); (ब्राह्मणात्) आयोगव्यां तु धिक्वणः Ms. 10. 15.

धिक्स्तु *a.* Wishing to deceive, deceptive; भूयस्तं धिक्स्तुमाहूय Bk. 9. 33.

धिक्न् See धि II.

धिष् 3 P. (दिष्टेष्टि) To sound.

धिष् *f.* = धिषणा q. v. below.

धिषणः N. of Brihaspati, preceptor of the gods; बुद्ध्या यो धिषणाधिकः Parnāl. 3. 15. -**णम्** A dwelling-place, an abode, residence; यत्रात्मयोनिधिषणाखिललोकपद्मम् Bhāg. 3. 28. 25. -**णा** 1 Speech. -2 Praise, hymn. -3 Intellect, understanding; विशुद्धेवोत्पत्त्या पतति न च तत्पापधिषणा Mv. 6. 8; आर्यपुत्रार्यधिषण, प्राणनाथ, शुभ्रवत् Kāśīkhaṇḍam. -4 Earth. -5 A cup, bowl. -**Comp.** -**अधिपः** N. of Brihaspati.

धिष्ठित *a.* 1 Well-placed; शाल्वो वैहायसं चापि तत्पुरं व्यूह्य धिष्ठितः Mb. 3. 15. 3. -2 Lodged, fixed; अथ तं बालकं वीक्ष्य नेत्राभ्यां धिष्ठितं हृदि Bhāg. 12. 10. 32. -3 Taking a bold stand, stood boldly; अथ दानवसंघास्ते विकृताननमूर्धजाः। उदक्कोशन्महाराज धिष्ठिते मयि भारत। Mb. 3. 22. 4.

धिष्ण्य *a.* Ved. 1 To be praised or meditated upon. -2 Worthy of a high place. -3 Mindful, attentive. -4 Benevolent, liberal; धिष्ण्या वनतं गिरः Rv. 1. 3. 2. -**ष्ण्यः** 1 A place for the sacrificial fire; अमी वेदिं परितः क्लृप्तधिष्ण्याः Ś. 4. 8. -2 N. of Śukra, preceptor of the demons. -3 The planet Venus. -4 Power, strength. -**ष्ण्यम्** 1 A seat, an abode, site, place, house; न भौमान्येव धिष्ण्यानि हित्वा ज्योतिर्मयान्यपि R. 15. 59; उदग्रधिष्ण्यं गगनेऽवगाढम् Bu. Ch. 1. 2; विवेश धिष्ण्यं क्षितिपालकात्मजः 4. 102, -2 A meteor.

-3 Fire (*m.* also). -4 A star, an asterism; धिष्ण्यामाकाशं यथा Mb. 5. 184. 6. -5 A quarter of the sky (मण्डल); य एष दिवि धिष्ण्येन नाकं व्याप्नोति तेजसा Mb. 1. 171. 6. -**Comp.** -**अधिपतिः**, -**पः** The guardian of a quarter of the sky; Bhāg.

धी 4 Ā. (धीयते) 1 To disregard, disrespect. -2 To propitiate. -3 To hold, contain. -4 To accomplish, fulfil.

धीः [ध्यै भावे क्तिप् संप्रसारणं च] 1 (*a*) Intellect, understanding; धियः समग्रैः स गुणैरुदारधीः R. 3. 30; cf. कुधी, सुधी &c. धियो यो नः प्रचोदयात् Gāyatrīmantra; तत्राज्ञानं धिया नश्येदाभासानु घटः स्फुरेत् Vedāntasāra. (*b*) Mind; दुष्टधी wicked-minded; स्थितधीः किं प्रभाषेत Bg. 2. 54; R. 3. 30. -2 Idea, imagination, fancy, conception; न धियां पथि वर्तसे Ku. 6. 22; ध्यायन्ति चान्यं धिया Pt. 136. -3 A thought, intention, purpose, propensity; इमामहं वेद न तावकीं धियम् Ki. 1. 37. -4 Devotion, prayer. -5 A sacrifice. -6 Knowledge, science. -7 (in Horoscope) The fifth house from the लग्न. -**Comp.** -**इन्द्रियम्** an organ of perception (=ज्ञानेन्द्रिय q. v.; मनः कर्णस्तथा नेत्रं रसना च त्वचा सह। नासिका चेति षट् तानि धीन्द्रियाणि प्रकक्षते ॥ -**गुणाः** (pl.) intellectual qualities: they are:—शुश्रूषा श्रवणं चैव ग्रहणं धारणं तथा। ऊहापोहोऽर्थविज्ञानं तत्त्वज्ञानं च धीगुणाः ॥ Kāmandaka. (sing.) (नमो) अखिलधीगुणाय Bhāg. 8. 3. 28. -**पतिः** (धियापतिः) Brihaspati, the preceptor of the gods. -**मन्त्रिन्** *m.*, -**सचिवः** 1 a minister for counsel (opp. कर्मसचिव ' a minister for action or execution'). -2 a wise or prudent adviser. -**विभ्रमः** hallucination. -**शक्तिः** *f.* intellectual quality or faculty. -**सखः** a counsellor, adviser, minister.

धीमत *a.* Wise, intelligent, learned. -*m.* An epithet of Brihaspati.

धीक्ष् = दीक्ष्. q. v.

धीत *a.* 1 Sucked, drunk; see धे. -2 Reflected upon, thought about. -3 Propitiated. -*n.* (pl.) thoughts, meditations.

धीतिः *f.* 1 Drinking, sucking. -2 Thirst. -3 Ved. The fingers. -4 Thought, notion. -5 Devotion. -6 Disrespect, disregard.

धीदा 1 Intellect. -2 A daughter, virgin.

धीर *a.* [धियं राति रा-क, धियमीरयति ईर-अण् वा उप० सं० Tv.] Brave, bold, courageous; धीरोद्धता गतिः U. 6. 19. -2 Steady, steadfast, firm, durable, lasting, constant; निषेदुषीमासनवन्धधीरः R. 2. 6. -3 Strong-minded, persevering, self-possessed, resolute, of firm resolve or purpose; धीरा हि तरन्त्यापदम् K. 175; विकारहेतौ सति विक्रियन्ते येषां न चेतांसि त एव धीराः Ku. 1. 59. -4 Composed, calm, collected. -5 Sedate, sober, grave, solemn; सागरधीरचेताः R. 18. 4. -6 Strong, energetic. -7 Wise, prudent, intelligent, sensible, learned, clever; तमेव धीरो विज्ञाय प्रज्ञां कुर्वीत ब्राह्मणः Bri. Up. 4. 4. 21. धृतेष्व धीरः